

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN MALLIRUNKO SUURILUKUISILLE RODUILLE

Mallirunko on tarkoitettu roduille, joissa on viimeisen viiden vuoden aikana rekisteröity vähintään 250 koiraa.

Hyväksytty SKL-FKK ry:n hallituksessa 26.8.2010

Rodun XX rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa pp.kk.vuosi

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa pp.kk.vuosi

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt pp.kk.vuosi

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	4
4. RODUN NYKYTILANNE.....	4
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	4
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	4
4.1.2 Jalostuspohja	5
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	6
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	6
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	7
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	7
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	7
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	8
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	8
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	8
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	9
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista.....	9
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	9
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	9
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	10
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	10
4.3.4 Lisääntyminen.....	10

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	11
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	11
4.4. Ulkomuoto	11
5. YHTEENVETO Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta.....	12
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	12
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	12
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	14
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	14
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	14
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	14
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	14
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	15
7. LÄHTEET	15
8. LIITTEET	15

1. YHTEENVETO

Yhteenveto koostuu johdannosta ja tiivistelmästä, johon on koottu jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) keskeiset kohdat. Korkeintaan 1-2 sivua.

2. RODUN TAUSTA

Kohdassa kuvataan rodun alkuperää ja kehitystä nykyiseen muotoonsa sekä sen historiaa Suomessa.

- Mihin käyttötarkoitukseen rotu on alunperin jalostettu? Onko rodun käyttötarkoitus eri maissa erilainen?
- Onko rotu jakautunut erillisiin linjoihin? Jos on, koska tämä on tapahtunut?
- Koska ja miten rodun ensimmäiset koirat tulivat Suomeen? Miten kasvatus alkoi ja koiramäärä kehittyi?

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Kohdassa käydään läpi rodun järjestöorganisaatiota ja sen historiaa sekä jalostuksen ohjausta rotujärjestössä.

- Nykyinen rotua harrastava yhdistys tai järjestö ja sen perustamisvuosi? Mahdollisen rotujärjestöoikeuden alkamisajankohta?
- Mahdolliset aiemmat rotujärjestöt?
- Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys?
- Jalostusorganisaation rakenne (lyhyesti)?

Kohdassa kerrotaan myös rodun jalostustoimikunnan tehtävistä.

Tekstit voidaan lainata suoraan rotuyhdistyksen ja/tai -järjestön kotisivuilta, lähde mainiten.

4. RODUN NYKYTILANNE

Rodun nykytilannetta voidaan analysoida Kennelliiton Koiranet-jalostustietojärjestelmän (jalostus.kennelliitto.fi) tai rotuyhdistyksen omien tietokantojen avulla. Jos populaation tai rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta tai eri ominaisuuksista on tehty tieteellistä tutkimusta, voidaan analysointiin käyttää lisäksi myös näitä tuloksia.

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Kohdassa kuvataan rodun kannan kokoa ja populaatorakennetta sekä jalostuspohjan laajuutta. Lisäksi kohdassa annetaan lukijalle tietoa perinnöllisen monimuotoisuuden merkityksestä ja monimuotoisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Tätä tarkoitusta varten voidaan käyttää Kennelliiton internetsivuilla kohdassa "Jalostus ja kasvatus" ja siellä "Artikkelit" olevaa mallitekstiä.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Tähän kohtaan liitetään Koiranetistä saatava 10-15 vuoden rekisteröintien vuositilasto (valitaan rotu ja sieltä linkki "Jalostustilastot" -> Vuositilasto) tai rotuyhdistyksen omista tietokannoista saatavat seuraavat tiedot:

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

- rodun rekisteröintien vuosittainen lukumäärä
- tuontikoirien vuosittainen lukumäärä
- keskimääräinen jalostukseenkäyttöikä vuosittain, urokset ja nartut erikseen (tätä voidaan pitää arviona rodun keskimääräisestä sukupolven pituudesta)
- vuosittainen sukusiitosprosentin keskiarvo

Lisäksi voidaan haluttaessa liittää lukujen kehittymistä esittäviä kaavioita.

Kohdassa myös selitetään lukijalle mitä sukusiitos ja sukusiitosaste tai -prosentti tarkoittavat

(malliteksti saatavilla Kennelliiton internetsivuilla).

Jos rotu on jakautunut erillisiin linjoihin, kohdassa annetaan mahdollisuuksien mukaan myös eri linjojen vuosittaiset rekisteröintimäärät ja kerrotaan, käytetäänkö eri linjojen koiria jalostukseen keskenään vai ovatko linjat täysin erillisiä.

4.1.2 Jalostuspohja

Tähän kohtaan liitetään Koiranetistä saatavan, kohdassa 4.1.1 mainitun vuositilaston alin osa (jalostuspohja per sukupolvi) tai rotuyhdistyksen omista tietokannoista saatavat vastaavat tiedot:

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

- jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen sukupolvittainen lukumäärä
- isät/emät -luku eli eri isien ja emien lukumäärien suhde sukupolvittain
- jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä sukupolvittain
- sukupolvittainen tehollinen populaatiokoko ja sen osuus maksimista (prosenttiluku tehollisen koon lukuarvon vieressä)

Lisäksi voidaan haluttaessa liittää lukujen kehittymistä esittäviä kaavioita.

Koiranetin jalostuspohja per sukupolvi -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2008 luvut on laskettu vuosien 2005-2008 ajalta.

Taulukon yhteydessä myös selitetään lukijalle mikä on tehollinen populaatiokoko (malliteksti saatavilla Kennelliiton internetsivuilla).

Taulukko 3. Viimeisen 10-15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

- urosten nimet ja syntymävuodet
- pentueiden ja pentujen kokonaislukumäärät
- toisen polven jälkeläisten lukumäärät

Lisäksi mainitaan, montako urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista (kumulat.% -sarake).

Taulukko 4. Viimeisen 10-15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

- narttujen nimet ja syntymävuodet
- pentueiden ja pentujen kokonaislukumäärät
- toisen polven jälkeläisten lukumäärät

Jalostusurokset ja –nartut saa listattua Koiranetin jalostustilastoista seuraavasti:

rodun etusivulta linkki "Jalostustilastot" -> Jalostukseen käytetyt urokset (tai nartut) -> asetetaan haluttu ajanjakso; ryhmittely: uros (tai narttu). *Huom! Jälkeläismäärä lasketaan koiran koko jalostusuran ajalta, joten Taulukoissa 3 ja 4 oleva pentujen kokonaislukumäärä saadaan tilaston sarakkeesta "Yhteensä pentuja".*

Rodun erillisiä linjoja edustavat koirat merkitään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kursivilla tai lihavoidulla tekstillä.

Lisäksi mainitaan Taulukoissa 3 ja 4 olevien koirien keskinäiset lähisukulaisuudet, joko merkitsemällä koirien isät ja emät taulukoihin tai kirjaamalla sukulaisuudet muuten ylös.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Kohdassa käydään läpi rodun koirien ja eri sukulinjojen lukumääriä tärkeimmissä rodun kasvatustilastoissa.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Kohdassa käydään läpi kohtien 4.1.1-4.1.3 lukuja ja taustatietoja sekä niiden merkitystä populaatiolle käsittelemällä ainakin seuraavia asioita:

- Millaiset rodun rekisteröintimäärät Suomessa ovat? Ovatko rekisteröinnit nousussa vai laskussa?
- Kuinka suuria koiramääriä rotua kasvattavissa tärkeimmissä maissa on? Onko ulkomailta saatavissa vierassukuisia jalostuskoiria? Onko rodussa olemassa erillisiä sukulinjoja? Monennestako polvesta ensimmäiset, kaikkien koirien sukutauluissa toistuvat nimet yleensä löytyvät?
- Onko rodun urosten ja narttujen jalostukseenkäyttöikä nousussa vai laskussa? Mitä se merkitsee rodun jalostusta ajatellen?
- Onko rodun sukusiitosaste liian korkea? Jos on, mitä se merkitsee yksittäisille koirille ja koko rodulle?

Koiranetin sukusiitosasteita käytettäessä on mainittava, että sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sen kehitysmuutosta on kuitenkin tärkeä. Jos ohjelmassa esitettävät sukusiitosasteet on saatu muualta kuin Koiranetistä, tulee niiden yhteydessä mainita kuinka monta sukupolvea laskennassa on ollut mukana.

- Onko rodun tehollinen koko nousussa vai laskussa? Kuinka suuri osuus rodun potentiaalisesta sukupolvittaisesta tehollisesta populaatiokoosta on ollut käytössä viimeisen 10-15 vuoden aikana (osuus maksimista, Taulukko 2)?

Jos ohjelmassa käytetään jalostuskoirien lukumääriin perustuvia tehollisen koon arvioita (esim. Koiranetin arviot), on niiden yhteydessä mainittava, että kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luku on jopa kymmenkertainen yliarvio todellisesta tilanteesta. Sen kehitysmuutosta on kuitenkin tärkeä. Jos ohjelmassa esitettävä tehollinen koko on saatu

muualta kuin Koiranetistä, tulee mainita millä kaavalla se on laskettu ja mitä lukuja kaavassa on käytetty.

- Isät/emät -suhde, pitäisikö sitä saada nostettua?
- Kuinka suurta osuutta rodun uroksista ja nartuista käytetään jalostukseen? Ovatko osuudet riittävän suuria?
- Onko rodussa toistettu samoja yhdistelmiä?
- Millaiset ovat jalostuskoirien käyttömäärät? Kuinka paljon eniten käytetyillä on jälkeläisiä suhteessa 3-5 vuoden rekisteröityyn koiramäärään? Onko joitakin koiria käytetty populaation kokoon nähden liikaa? Onko joillakin koirilla liian runsas toisen polven jälkeläismäärä?

Esimerkki: vuonna 2000 syntynyt uros, jolla on yhteensä 40 ensimmäisen polven ja 20 toisen polven jälkeläistä. Taulukon 1 mukaan rodun sukupolven pituus on noin neljä vuotta. Vertailuajankohdaksi voidaan ottaa vaikkapa vuodet 2003-2006, joiden aikana uros on ollut jalostuskäytössä. Rodussa rekisteröitiin tuolloin yhteensä 800 koiraa. Uroksen ensimmäisen polven jälkeläisten osuus ajanjakson rekisteröinneistä on siis 5%, kun enimmäissuosituksena on 3-5% eli 24-40 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisten osuus on 2,5%, kun enimmäissuosituksena on 6-10%.

- Rodun mahdollinen jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma: voimaantulovuosi sekä ohjelmaan tehdyt muutokset ja niiden voimaantulovuosi.
- Onko runsaimmin käytettyjen jalostuskoirien joukossa lähisukulaisia? Mitä tämä merkitsee rodun jalostuspohjaa ajatellen?

Lopuksi kohdassa tehdään yhteenveto populaation jalostuspohjan laajuudesta sekä tärkeimmistä sitä kaventavista tekijöistä (yksittäisten koirien tai linjojen liian runsas jalostuskäyttö, sukulinjojen vähäinen lukumäärä, rodun koirien maailmanlaajuisesti pieni lukumäärä tms)?

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Osio käydään kunkin rodun kohdalla läpi soveltuvin osin.

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Kohtaan kirjataan rotumääritelmän maininnat.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Onko eri linjoissa nähtävissä eroa koirien käyttäytymisessä tai käyttöominaisuuksissa?

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttööminäisyyksien testaus ja/tai kuvaus

Kohdassa esitetään rodun PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi luonne- ja käyttäytymisominaisuuksien osalta sekä ohjelmaan tehdyt muutokset ja niiden voimaantulovuosi.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Kohdassa kerrotaan rodun tämän päivän keskimääräinen tilanne luonteissa mahdollisia ongelmia alleviivaten.

- Mihin luonteen määrittely perustuu (arvio - kenen? / omistajakysely / luonnetesti / MH-luonnekuvaus / jalostustarkastus / muu)?
- Kuinka monta koiraa on luonnetestattu tai MH-kuvattu? Kuinka suuri osuus tämä on vuosittain syntyneistä tai rekisteröidyistä?
- Millaisia pisteitä koirat ovat keskimäärin saaneet testin tai kuvauksen eri osista eli miten rodun keskimääräinen koira käyttäytyy? Kuinka moni koira on saanut testin tai kuvauksen eri osissa epätoivottuja, epärodunomaisia tuloksia?
- Edellisen kohdan vertailu rodun ihanneprofiiliin. Jos koirat eivät vastaa rodun ihanneprofiilia, kuinka tilanne pyritään korjaamaan?
- Analyysi rodun jalostustarkastuksen yhteydessä tehdyistä luonnearvioista: montako koiraa on jalostustarkastettu? Kuinka suuri osuus tämä on vuosittain syntyneistä? Millaisia mainintoja jalostustarkastetut koirat ovat saaneet luonteesta?
- Millaisia mainintoja rodun koirat ovat saaneet käyttäytymisestään näyttelyissä?
- Onko rodun yksilöiden käyttäytymisessä eroa eri maiden kantojen välillä?

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

- Mihin rodun koiria on alun perin käytetty; kuinka koira työskentelee ja mitä ominaisuuksia ko. työ vaatii?
- Missä määrin alkuperäiselle tarkoitukselle on käyttöä tänä päivänä; pyritäänkö käyttööminäisyydet säilyttämään ja millä tavoin? Kuinka alkuperäiset käyttööminäisyydet soveltuvat tämän päivän kokeisiin tai muuhun käyttöön?
- Edellisen kohdan vertailu rodun kotimaahan ja/tai muihin tärkeisiin maihin
- Missä kokeissa rodun koirat kilpailevat? Tilastot 10-15 viime vuoden ajalta ja vertailu rekisteröintimäärään.
- Käytetäänkö rodun koiria hyötykoirina virka- tai muussa työkäytössä? Lukumäärät?
- Mikä testi, koe tai työkäyttö tuo parhaiten esille rodunomaisen luonteen?

- Muutokset viimeisen 10-15 vuoden ajalta (esim. koetulosten pohjalta), myös kohta 4.2.2 huomioiden, sekä syyt kehitykseen.
- Miten rodun koirien käyttäytymistarpeet saadaan täytettyä nykyisissä olosuhteissa?

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Kohdassa tarvittavia tietoja suositellaan kerättäväksi Kennelliiton Omakoirassa olevan kotikäyttäytymiskyselyn avulla.

- Eroahdistuksen yleisyys
- Lisääntymiskäyttäytyminen: juoksujen välit, imettämisaika, luonnollinen astuminen yms.
- Sosiaalinen käyttäytyminen (suhtautuminen vieraisiin koiriin tai ihmisiin, aiheeton aggressiivisuus)
- Pelot, ääniherkkyys (millaisia pelkoja rodussa esiintyy)
- Onko rodussa rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen?

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista

Kohdassa listataan kohtien 4.2.1-4.2.6 perusteella rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmät ongelmakohdat. Listauksen lisäksi pohditaan ongelmien mahdollisia syitä.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Kohdassa esitetään rodun PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelmaan tehdyt muutokset ja niiden voimaantulovuosi.

Lisäksi esitetään yhteenveto PEVISA-ohjelmaan sisällytetyistä vioista ja sairauksista. Kussakin kohdassa kerrotaan lähde, josta tieto on peräisin (omistaja- tai kasvattajakysely, kirjallisuus, Koiranet).

Kustakin sairaudesta esitetään

- lyhyt kuvaus - voidaan käyttää Kennelliiton internetsivuilla kohdassa ”Jalostus ja kasvatus” ja siellä ”artikkelit” olevia mallitekstejä
- periytymistapa ja monitekijäisten sairauksien kohdalla periytymisaste, jos ne tiedetään. Periytymisasteen yhteydessä selitetään mitä se tarkoittaa (malliteksti Kennelliiton internetsivuilla)
- miten sairaus vaikuttaa
 - koiran jokapäiväiseen elämään

- koiran käyttöön käyttötarkoitukseensa
- mahdollisten geenitestien olemassaolo
- Koiranetistä saatava yhteenveto tutkimustuloksista 10-15 vuoden ajalta
- mahdolliset jalostusrajoitukset (jollei näitä ole, annetaan ohje, miten sairauteen suhtaudutaan jalostuksessa)
- tietoa sairauden esiintymisestä muissa maissa (etenkin rodun kotimaassa sekä niissä maissa, joista tapahtuu jalostuskoirien maahantuontia)

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Kohdassa esitetään lyhyesti merkittävät ja yleisesti esiintyvät sairaudet, joita ei ole mukana rodun PEVISA-ohjelmassa, mutta joita rodulla tiedetään esiintyvän Suomessa ja ulkomailla. Kohdassa tarvittavia tietoja suositellaan kerättäväksi esimerkiksi Kennelliiton Omakoirassa olevan terveystarkastuksen avulla.

Kustakin sairaudesta pyritään antamaan seuraavat tiedot:

- lyhyt kuvaus - voidaan käyttää Kennelliiton internetsivuilla olevia mallitekstejä
- periytymistapa ja monitekijäisten sairauksien kohdalla periytymisaste, jos ne tiedetään
- miten sairaus vaikuttaa
 - koiran jokapäiväiseen elämään
 - koiran käyttöön käyttötarkoitukseensa
- mahdollisten geenitestien olemassaolo
- mahdollinen Koiranetistä saatava yhteenveto tutkimustuloksista 10-15 vuoden ajalta tai muu arvio sairauden esiintymistiheydestä rodussa
- annetaan ohje, miten sairauteen suhtaudutaan jalostuksessa

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kohdassa esitetään Koiranetistä saatava tilasto rodun yleisimmistä kuolinsyistä ja -iästä tai vastaava tilasto rotuyhdistyksen keräämistä tiedoista sekä muita asiaa kuvaavia tilastoja, jos tällaisia on saatavilla.

4.3.4 Lisääntyminen

Kohdassa annetaan tietoa rodun lisääntymisestä. Rodun keskimääräinen pentuekoko esitetään 10-15 vuoden ajalta. Pentuekoko näkyy kohdassa 4.1.1 käytetyssä Koiranetin jalostustilastossa (vuositilasto). Jos saatavilla, esitetään myös rodun pentujen vuosittainen keskimääräinen syntymäpaino.

Lisäksi kirjataan, esiintyykö rodussa seuraavia asioita:

- astumisvaikeuksia
- tiinehtymisvaikeuksia
- synnytysongelmia
- pentujen hoitoon liittyviä ongelmia
- pentukuolleisuutta
- synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Onko rodulla ulkomuotoon liittyviä anatomisia piirteitä, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai hyvinvointiongelmille (ks. esim. Kennelliiton epäterveiden piirteiden lista)?

Onko koirien rakenteessa luonnollista lisääntymistä vaikeuttavia ongelmakohtia?

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Kohdassa listataan kohtien 4.3.1-4.3.5 perusteella rodun terveyden, hyvinvoinnin ja lisääntymisen keskeisimmät ongelmakohdat. Listauksen lisäksi pohditaan ongelmien mahdollisia syitä.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Kohdassa esitetään rodun rotumääritelmä ja pohditaan poikkeako rodun koirien nykyinen ulkomuoto joiltain osiltaan rotumääritelmästä.

Onko rotumääritelmässä vaatimuksia, jotka altistavat koirat hyvinvointiongelmille (ks. esim. Kennelliiton epäterveiden piirteiden lista)?

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit: kuinka suuri osuus kunakin vuona syntyneistä on käynyt näyttelyissä vähintään kerran? Minkälaisia laatumainintoja koirat ovat saaneet?

Rodun koirien jalostustarkastukset: kuinka suuri osuus kunakin vuona syntyneistä on jalostustarkastettu? Minkälaisia tuloksia koirat ovat saaneet?

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Mitkä ovat rodun käyttötarkoituksen kannalta välttämättömimmät rakenne- ja ulkomuoto-ominaisuudet (-> huomioitava ulkomuotoarvosteluissa ja jalostuksessa)?

Mahdollistaako rodun nykyinen rakenne käyttötarkoituksen, johon rotu on jalostettu?

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Kohdassa listataan kohtien 4.4.1-4.4.3 perusteella rodun ulkomuodon ja rakenteen keskeisimmät ongelmakohdat. Listauksen lisäksi pohditaan ongelmien mahdollisia syitä.

5. YHTEENVETO Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta

Jos rodulla on aiemmin ollut jalostuksen tavoiteohjelma, käydään läpi siinä asetetut tavoitteet, tehdyt toimenpiteet sekä tavoitteiden toteutuminen. Jos tavoitteita ei ole saavutettu, pohditaan syitä tähän.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Kohta koskee rotuja, joilla on Koiranetiin tai rotuyhdistyksen tietokantoihin tallennettuja julkisia terveys- ja/tai luonnetuloksia. Kohtaan liitetään Koiranetin jalostustilastoista urosten (ja narttujen) jälkeläistilasto tai sitä vastaavat tiedot. Rekisteröintivuodeksi asetetaan edellisen jalostuksen tavoiteohjelman ajanjakso, ja mukaan otetaan 20-30 tuona aikana eniten käytettyä urosta (ja narttua). Tutkittujen jälkeläisten lukumäärälle ei aseteta rajoja. Tilastoon voidaan haluttaessa lisätä myös muuta tietoa jalostuskoirien ominaisuuksista, esimerkiksi mahdolliset omat geenitestitulokset ja BLUP-indeksit. Indekseistä voidaan esittää kaksi arvoa: indeksi ennen jalostuskäytön alkua sekä nykyinen indeksi.

Tilastoa myös analysoidaan kohdassa lyhyesti.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Aiemman JTO:n tavoitteiden toteutuminen esitetään mieluiten taulukkomuodossa.

Esimerkki:

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rodun jalostuspohja laajenee: isät/emät -suhde kasvaa 0,52 -> 0,60 Yksittäisen koiran jälkeläisten osuus pysyy alle 70, mikä tällä hetkellä vastaa 5 % neljän vuoden rekisteröinnistä	Tiedotus perinnöllisen monimuotoisuuden merkityksestä sekä keinoista sen ylläpitoon Internetsivuilla uroslista, jossa kaikki PEVISAn ja JTO:n suositukset täyttävät, vähintään	Isät/emät -suhde 0,65 Vain kahdella koiralla yli 70 jälkeläistä, ja tämä perustellusti: vanhempia uroksia käytettiin vielä kertaalleen jälkeläisten terveys- ja luonnanäyttöjen

	3-vuotiaat urokset Vuosittainen kotikoirakatselmus	perusteella.
Luonnetestattujen tai MH-kuvattujen osuus kasvaa 10 % -> 15 % Jokainen jalostuskoira testataan tai kuvataan ennen toista pentuetta Jalostukseen vain koiria, joilla terävyys positiivinen ja hermorakenne vähintään +2	Tiedotettu luonteen tärkeydestä jalostuksessa, testauttamiseen ja kuvauttamiseen kannustaminen Suositus, että kaikki jalostuskoirat luonnetestataan tai MH-kuvataan Järjestetty vuosittain luonnetesti Laadittu rodulle LT- ja MH-ihanneprofiilit	Vuosina 2003-2007 rekisteröidyistä testattu tai kuvattu 16% Jalostukseen käytetyistä testattu tai kuvattu 90% Jokainen jalostuskoira testattu tai kuvattu ennen toista pentuetta Vain kahta alle +2 hermorakenteesta saanutta koira käytetty jalostukseen. Kaikkien testattujen/kuvattujen jalostuskoirien pisteet terävyydessä positiivisia
Lonkaniveldysplasian tutkimusprosentti nousee 30% -> 40% C-E-lonkkaisten osuus laskee 30% -> 20%	Tiedotus lonkkadysplasian yleisyydestä ja jalostuksesta, kuvauttamiseen kannustaminen Järjestetty kaksi joukkotarkastusta PEVISA, raja-arvo C Suositus, että kahta C-lonkkaista ei yhdistetä	Vuosina 2003-2007 rekisteröidyistä tutkittu 38% Tehty vain yksi C-C -yhdistelmä C-E-lonkkaisten osuus 23%
Lisää tietoa kilpirauhasen vajaatoiminnan esiintyvyydestä rodussa	Kannustettu omistajia ja kasvattajia täyttämään 7 v. täyttäneistä koiristaan terveystarkastus	Vähintään 7-vuotiaista koirista saatu tietoa 42%:sta, näistä kilpirauhasen vajaatoiminta 3%:lla
Hengityksen helpottaminen: kuonon pituus pidemmäksi eli lähemmäs rotumääritelmää	Mitattu näyttelyihin ja jalostustarkastuksiin osallistuvien koirien kuonon pituus vuodesta 2007 lähtien Suositus, että jalostukseen käytetään koiria, joiden kuonon pituus yli rodun keskiarvon	Vuosien 2007-2009 välillä mitattu 120 koiran kuonot, keskiarvo tällä hetkellä 4,2 cm. Mitatut koirat syntyneet vuosina 1998-2009. Vuosittaista seuranta ei vielä tehty, koska aineistoa ei vielä

	(keskiarvo tarkastetaan vuosittain)	tarpeeksi.
--	-------------------------------------	------------

Kohtaan liitetään myös tieto, kuinka suuri osuus rodun vuosittain tutkituista/testatuista koirista jäi edellisen JTO:n aikana jalostuksen ulkopuolelle PEVISAn tai JTO:ssa esitettyjen jalostussuositusten vuoksi. Ovatko suositukset ja PEVISA-rajoitukset ajan tasalla?

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Kohdassa tehdään lyhyt yhteenveto rodun nykyisestä käyttömuodosta ja siitä miten se vaikuttaa rodun jalostustavoitteisiin.

Kohdassa tehdään yhteenveto rodun säilytettävistä hyvistä puolista sekä parannettavista jalostuspohjaan, luonteeseen, terveyteen, lisääntymiseen ja ulkomuotoon liittyvistä tärkeimmistä ongelmakohdista, joita on käyty läpi kohdissa 4.1.4, 4.2.7, 4.3.6 ja 4.4.4. Esitetään seuraavan viiden vuoden tavoitteet näiden asioiden suhteen.

Tavoitteiden tulee olla suoraan mitattavissa tai niiden toteutumisen tilaa tulee voida muulla tavoin konkreettisesti seurata ja todeta seuraavan JTO-päivityksen yhteydessä (ks. esimerkit kohdassa 5.2).

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Kohtaan listataan rotuyhdistyksen asettamat, jalostustavoitteiden toteutumista tukevat suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien tasosta eri ominaisuuksissa. Kohdassa mainitaan myös suositus yksittäisen koiran enimmäisjälkeläismäärälle. Näitä suosituksia käytetään esimerkiksi poikkeuslupa-anomuksien yhteydessä, kun määritetään yhdistelmän jalostuksellisia arvoja. Suositusten tulee siten olla riittävän tarkkoja ja yksiselitteisiä.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Kohdassa esitetään toimenpiteet, joilla rotujärjestö pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet. Toimenpiteinä voivat olla esimerkiksi PEVISA-ohjelma, rodun koirien ominaisuuksien kartoitus kyselyiden avulla, kasvattajien, pennunostajien ja ulkomuototuomarien kouluttaminen sekä tiedon jakaminen koirien ominaisuuksista ja rodun tilasta, jalostustavoitteista ja jalostussuosituksista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Kohdassa käydään läpi rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat. Millaisena nähdään rodun kasvatus tulevaisuudessa? Miten uhat ja ongelmat voidaan ottaa huomioon?

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Kohdassa esitetään kohdan 6.3 toimenpiteiden aikataulu ohjelman eri vuosille.

Lisäksi kohdassa käydään läpi keinot, joilla rotujärjestö seuraa JTO:n ja rodun PEVISA-ohjelman vaikutusta. JTO:n kohdassa 4 esille tuotua rodun tilaa ja sen kehittymistä seurataan käytettävissä olevien lähteiden avulla jatkuvasti.

7. LÄHTEET

8. LIITTEET

Liitteiksi laitetaan rotumääritelmä sekä esimerkiksi yhteenvetoja terveys- ja luonnekyselyiden tuloksista.